

DANUTA GAIDA

Wydział Teologiczny, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Wiara oparta na znakach i cudach dokonanych przed zmartwychwstaniem w Ewangelii według św. Jana

Wstęp

Znaki i cuda w teologii Janowej odgrywają ważną rolę, gdyż mogą prowadzić do prawdziwej i trwałej wiary (J 2,11; 20,30-31). Jezus powiedział do urzędnika królewskiego: „Jeżeli znaków i cudów nie zobaczycie, nie uwierzycie” (J 4,48). Bardzo charakterystyczne określenie: σημεῖα καὶ τέρατα¹, oznaczające „znaki i cuda” (J 4,48), jest pochodzenia starotestamentalnego (Pwt 6,22; Ps 135,9; Mdr 8,8). Σημεῖον – to „znak rozpoznawczy”, „zapowiadający coś”, „cud” (J 2,23; 4,54; 6,2; 11,47)². Cuda u św. Jana były także określane słowem ἔργον, oznaczającym „dzieło”, „działanie”, „czyn” (J 4,34)³. Jezus działał z woli Ojca, dokonywał czynów, których chciał Ojciec (J 5,36; 10,32). W niniejszym opracowaniu została omówiona wiara oparta na wybranych znakach i cudach, które zostały dokonane przez Jezusa przed Zmartwychwstaniem w Ewangelii według św. Jana. Spośród znaków i cudów opisanych w czwartej Ewangelii na użytek niniejszej pracy zostały wybrane tylko te, które mają związek z wiarą. Nie został omówiony cud uzdrowienia chromego

¹ Tekst grecki za: E. NESTLE, K. ALAND, M. BLACK, C.M. MARTINI, B.M. METZGER, A. WIKGREN (red.), *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart 1981⁴, s. 259. Tekst polski za: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, oprac. zespół biblistów polskich z inicjatywy benedyktynów tynieckich, Poznań 2003⁵.

² Por. R. POPOWSKI, *Wielki słownik grecko-polski Nowego Testamentu*, Warszawa 2006⁴, s. 553. Termin σημεῖον Ewangelista Jan odniósł wyłącznie do cudów czynionych przez Jezusa. Por. T. HERGESEL, *Znaki*, w: F. GRYGLEWICZ *Egzegeza Ewangelii św. Jana, kluczowe teksty i tematy teologiczne*, Lublin 1992, s. 385.

³ Por. R. POPOWSKI, *Wielki słownik grecko-polski*, s. 231. U Jana pojęcie ἔργον zawiera ideę wiary, która jest odpowiedzią człowieka na objawienie. Por. T. HERGESEL, *Znaki*, s. 386.

nad sadzawką (J 5,5-13) oraz cud krocącego po wodzie Jezusa (J 6,16-21), gdyż w ich kontekście nie ma wprost odniesień do wiary. Do znaków związanych z wiarą można zaliczyć: znak Ducha Świętego, który został dany Janowi Chrzcicielowi (J 1,32-34), cud przemiany wody w wino dokonany przez Jezusa w Kanie Galilejskiej (J 2,5.9-11), proroctwo Jezusa dane kobiecie z Samarii (J 4,16-19.25-26.39-42), uzdrowienie syna urzędnika królewskiego (J 4,50-53), rozmnożenie chlebów i ryb (J 6,11-14.26.29), uzdrowienie niewidomego od urodzenia (J 9,6-7.35-38) oraz wskrzeszenie Łazarza (J 11,26-27.43-45.47-48).

1. Znak Ducha Świętego (J 1,32-34)

Jan Chrzciciel rozpoznał Chrystusa za pośrednictwem znaku zewnętrznego i wewnętrznego objawienia. Znakiem zewnętrznym było doświadczenie wizualne. Ujrzał on Ducha, który jak gołębica zstępował z nieba i spoczął na Jezusie (J 1,32). Symbol gołębicy nawiązuje do Księgi Rodzaju: „Duch Boży unosił się nad wodami” (Rdz 1,2). Gołębica jest symbolem obecności, a także działania Ducha Bożego⁴. W scenach z Księgi Rodzaju (Rdz 1,2) widoczne jest połączenie nieba z ziemią. Analogicznie podczas chrztu Jezusa w Jordanie dokonuje się nowy etap zbawczego planu⁵. Jan otrzymał świadectwo od Boga i uwierzył w nie, że Ten, nad którym ujrzy Ducha Świętego, jest Tym, który chrzci Duchem Świętym (J 1,32-33). W opinii T. Okure było to osobiste objawienie Mesjasza, które zostało dane Janowi dla objawienia Jezusa wobec świata⁶.

Łączność Mesjasza z Duchem Świętym należy do tradycji biblijnej (por. Iz 11,1-2; 42,1). Czwarta Ewangelia przedstawia Jana Chrzciciela jako zwiastuna Mesjasza według starotestamentalnych proroków. Świadczy on o Jezusie jako o Tym, który jest wyższy od niego (J 1,30). Spełniły się proroctwa o wylaniu Ducha na Izraela (Iz 44,3), o powszechnym wylaniu Ducha (Jl 3,1-2).

Jan Ewangelista stwierdza, że Duch Święty ἐμεινεν – „pozostał” na Jezusie (J 1,32). Czasownik μένω oznacza „pozostawać”, „przebywać”, „mieszkać”, „trwać”⁷. Czwarta Ewangelia podkreśla fakt pozostawania Ducha na Jezusie. Duch

⁴ Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana, wstęp, przekład z oryginału, komentarz* (Pismo Święte Nowego Testamentu), t. IV, Poznań – Warszawa 1975, s. 135; S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana, rozdziały 1–12, wstęp, przekład z oryginału, komentarz* (Nowy Komentarz Biblijny. Nowy Testament, t. IV, cz. 1), Częstochowa 2010, s. 305.

⁵ Por. A. JANKOWSKI, *Zarys pneumatologii Nowego Testamentu*, Kraków 1982, s. 25.

⁶ Por. T. OKURE, *Ewangelia według św. Jana*, w: W. FARMER (red.) *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego. Komentarz katolicki i ekumeniczny na XXI wiek*, Warszawa 2000, s. 1325. Posiadanie Ducha Świętego jest kwalifikacją Mesjasza. Por. S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 304.

⁷ Por. R. POPOWSKI, *Wielki słownik grecko-polski*, s. 385; P. PERKINS, *Ewangelia według świętego Jana*, w: R.E. BROWN, J.A. FITZMYER, R.E. MURPHY (red.), *Katolicki komentarz biblijny*, R.E. BROWN, J.A. FITZMYER, R.E. MURPHY, W. CHROSTOWSKI (red. nauk. wyd. pol.), Warszawa 2001, s. 1124. Zstąpienie

Święty jest trwale związany z Osobą Jezusa. O tym fakcie nie wspominają Synoptycy. W Ewangeliach synoptycznych chrzest Jezusa został przedstawiony jako teofania Trójcy Świętej: jest obecny Jezus, Duch Święty zstępujący jak gołębica i głos Ojca (Mt 3,16-17; Mk 1,10-11; Łk 3,22).

Tylko Jezus dokonywał znaków. Jan Chrzciciel nie uczynił żadnego znaku (J 10,41). Wskazał on na niedoskonałość chrztu z wody, która obmywa ciało (J 1,26). Zapowiedział on, że przyjdzie kto inny, który będzie „chrzczył Duchem Świętym” (J 1,33). Zapowiedź ta wyraża wiarę Jana Chrzciciela w Jezusa Syna Bożego (J 1,34). Jezus już był obecny wśród ludzi, lecz jeszcze nie został rozpoznany (J 1,26). Udzielanie Ducha Świętego nazywa Jan Chrzciciel chrztem Duchem Świętym dokonywanym przez Jezusa. Może tu mieć miejsce oczyszczająca moc działania Ducha Świętego właściwa czasom, a także osobie Mesjasza (Iz 32,15-20; Ez 36,25-27)⁸.

Wierze Jana Chrzciciela przyporządkowane jest świadectwo (J 1,7.15). Był on świadkiem, który został posłany przez Boga (J 1,6). Chrzest udzielany z wody przez Jana Chrzciciela ukazywał Chrystusa poprzez głoszenie, przygotowywanie drogi Panu i przyprowadzanie ludu do Chrystusa (J 1,23); Jan zaświadczył o Jezusie jako o Tym, który „zanurza w Duchu Świętym” (J 1,33)⁹. Jan Chrzciciel określa Jezusa jako Baranka Bożego (J 1,29.36) oraz jako Syna Bożego (J 1,34), który gładzi grzech świata (J 1,29). W tych nazwach można doszukiwać się aluzji do baranka paschalnego, pokornego sługi Bożego (Iz 53,7; Jr 11,19), a także oczekiwanego Mesjasza Dawidowego. Grzech świata jest grzechem niewiary w Boga uwidocznionej w odrzuceniu Jezusa (J 3,19-20; 15,22)¹⁰. Grzech jest dobrowolnym odwróceniem się człowieka od Boga, nieuznaniem zbawczego działania Boga, zamknięciem się na to działanie (J 8,31-59).

Dwaj uczniowie Jana Chrzciciela, opierając się na jego świadectwie, poszli za Jezusem (J 1,37.40). Czasownik ἀκολουθέω oznacza „iść za kimś”, „towarzyszyć komuś”, „iść za Chrystusem, towarzyszyć Jezusowi”¹¹. Oznacza pójście za Jezusem, naśladować Go. W naśladowaniu istotne jest to, żeby przyjąć do Jezusa (J 6,35), słuchać Jego głosu (J 10,4.27), służyć Jezusowi, poświęcić dla Niego swoje życie (J 12,26). Ludzie przechodzą obok Jezusa. Widzą Go i słyszą, a jednak nie uznają

Ducha Świętego było definitywne, trwałe. Jest On z Jezusem od zawsze, na zawsze. Por. S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 307.

⁸ Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 135.

⁹ Por. *Grecko-polski Nowy Testament wydanie interlinearne z kodami gramatycznymi*, tłum. R. Popowski, M. Wojciechowski, Warszawa 1994³, s. 395. Niektóre rękopisy podają, że „chrzci ogniem”; być może mają tu wpływ Dz 2,3-4. Por. T. OKURE, *Ewangelia według św. Jana*, s. 1325.

¹⁰ Por. T. OKURE, *Ewangelia według św. Jana*, s. 1325. Grzech niewiary ma wymiar ogólnoludzki. Jezus jako Sługa Boży i baranek paschalny gładzi „grzech świata”, udzielając każdemu człowiekowi odpowiedniej pomocy (środków i mocy) na to, żeby otworzył się na Boga. Por. S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 310–312.

¹¹ Por. R. POPOWSKI, *Wielki słownik grecko-polski*, s. 18.

w duchu wiary w Nim Zbawiciela, który został posłany przez Ojca na świat (J 8,18). Ta refleksja dotyczy także obecnych czasów. Duch Święty sprawia wiarę. Musi On przyjść do człowieka, żeby związać go z Chrystusem. Stać się wierzącym, znaczy uwierzyć w Chrystusa¹². Do składania świadectwa konieczne jest wsparcie Ducha Świętego. Świadectwo mówiące o tym, że Jezus jest Posłańcem Boga, może być przyjęte tylko za pośrednictwem wiary. Świadectwo wiary posiada moc doprowadzenia innych do wiary, a tym samym do zbawienia.

2. Przemiana wody w wino (J 2,5.9-11)

W dokonanym cudzie można wyróżnić trzy zasadnicze elementy teologiczne: „znak”, „uwierzyć” i „chwała”. Na określenie cudu został użyty termin σημεῖον – „znak” (J 2,11a). Znak dokonany przez Jezusa w Kanie Galilejskiej (J 2,1-11) został przedstawiony w czwartej Ewangelii jako pierwszy publiczny czyn w służbie Jezusa na rzecz ludzi¹³. Wskazał na chwałę Jezusa tym, którzy byli blisko Niego, oraz na charakterystyczne cudowne zdarzenie, jakim była przemiana wody w wino. Na cudowny charakter zdarzenia składa się kilka elementów. Pierwszy to brak wina (J 2,3) – słudzy na polecenie Jezusa noszą wodę do kamiennych stągwi (J 2,7-8). Drugi element to przemiana wody w wino dokonana przez Jezusa (J 2,9). Trzeci obejmuje gospodarza kosztującego zaczerpniętej wody, która stała się winem (J 2,9-10). Całej sytuacji towarzyszą świadkowie: słudzy, gospodarz, Matka i uczniowie Jezusa oraz czytelnicy. Udział w dokonanym przez Jezusa cudzie ma Chrystus, Jego Matka i uczniowie. Chrystus uczynił cud, natomiast uczniowie potwierdzili cud. Matka doprowadziła do cudu; była Ona osobą pośredniczącą, gdyż wstawiła się u Syna i pouczyła sługi, aby spełnili wszystko, co powie im Jezus (J 2,5). Podsumowaniem dokonanego cudu są słowa: „Taki to początek znaków uczynił Jezus” (J 2,11a). Znak wskazał na Jezusa i na postawę Jego uczniów: „uwierzyli w Niego Jego uczniowie” (J 2,11b). Słowo ἐπίστευσαν – „uwierzyli”¹⁴ wskazuje na konkretną Osobę i akt wiary uczniów. Maryja wierzyła, że Jezus może pomóc w sytuacji bez wyjścia. Jej wiara była wiarą praktyczną, a nie teoretyczną.

Jezus rozpoczął swoją misję od znaku, który objawił Jego chwałę (J 2,11). Słowo δόξα oznacza „chwałę”, „majestat” (J 2,11)¹⁵. S. Mędała zauważa, że „chwała Jezusa

¹² Por. R. GUARDINI, *Bóg. Nasz Pan Jezus Chrystus. Osoba i życie*, tłum. J. Zychowicz, Warszawa 1999, s. 431.

¹³ Por. G.R. BEASLEY-MURRAY, *John, Word Biblical Commentary*, t. XXXVI, Waco, Texas 1987, s. 36.

¹⁴ Por. *Grecko-polski Nowy Testament*, s. 398.

¹⁵ Por. R. POPOWSKI, *Wielki słownik grecko-polski*, s. 143. „Chwała” oznaczała w Starym Testamencie promieniowanie obecności Boga. Miejszem szczególnej chwały Boga była świątynia w Jerozolimie; „Chwała Jezusa” oznacza obecność oraz działanie Boga w Jezusie. Por. S. MĘDAŁA, *Chwała Jezusa (Ewangelia według św. Jana)*, w: R. BARTNICKI, M. CZAJKOWSKI, S. MĘDAŁA, J. ZAŁĘSKI (oprac.)

to Jego stan Jedynego Syna (J 1,14), to stan unikalnej relacji do Ojca (J 8,54n), pełne uczestnictwo w stanie Bożym, którym jest łaska i prawda¹⁶. Matce Jezusa przypadła specjalna rola w objawieniu chwały Jezusa. Była Ona obecna w Kanie i pod krzyżem. Znak dokonany w Kanie dostrzegło niewiele osób i znaczenie dokonanego znaku było zrozumiałe tylko przez najbliższych towarzyszy Jezusa¹⁷. Skutkiem znaku była wiara uczniów w Jezusa (J 2,11). Według J. Gnilki dzięki temu, że Jezus dokonał cudu, uczniowie dostrzegli, że Bóg jest obecny pośród ludzi¹⁸.

3. Proroctwo Jezusa (J 4,16-19.25-26.39-42)

Spotkanie Jezusa z Samarytanką miało miejsce przy studni Jakubowej. Jezus nawiązał rozmowę z kobietą z Samarii, prosząc ją, żeby dała Mu się napić (J 4,7). Prośba Jezusa, który był Żydem („Judejczykiem”¹⁹), zaskoczyła kobietę (J 4,7-9). Żydzi („Judejczycy”) unikali przedstawicieli obcych narodów, a w szczególności unikali Samarytan, nie utrzymywali z nimi żadnych stosunków²⁰. Jezus przeszedł ponad podziały kulturowe uwarunkowane historycznie i religijnie, nawiązując z nią rozmowę. Dał On poznać Samarytance, że zna jej grzeszne życie: miała pięciu mężów, a obecnie żyje z mężczyzną, który nie jest jej mężem (J 4,17-18). Wiedza Jezusa stała się dla niej znakiem, że jest On Kimś wyjątkowym. Spotkanie z Jezusem staje się dla niej spotkaniem ze „światłem prawdy”²¹. Samarytanka początkowo uznawała Jezusa jedynie za człowieka; kiedy jednak Jezus ukazał jej rzeczy zakryte, prawdę o jej życiu, wtedy uznała Go za proroka (J 4,19). Prorocy zwykli byli wypowiadać słowo Boże w związku z grzechami Izraela²².

Ewangelia św. Jana, Listy Powszechne, Apokalipsa, Wprowadzenie w myśl i wezwanie ksiąg biblijnych, 10, Warszawa 1992, s. 31–32.

¹⁶ S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 363. Wiara koncentruje na Osobie Jezusa w Jego Boskiej chwale; obejmuje ona zjednoczenie Jezusa z Ojcem. Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 149.

¹⁷ Por. G.R. BEASLEY-MURRAY, *John*, s. 36. Znak objawia „chwałę Jezusa” tym, którzy zbliżają się do Niego z wiarą. Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 149.

¹⁸ Por. J. GNILKA, *Teologia Nowego Testamentu*, tłum. W. Szymona, Kraków, 2002, s. 358; S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 363.

¹⁹ Por. *Grecko-polski Nowy Testament*, s. 406. W tekście greckim występuje określenie „Judejczyk” lub „Judejczycy” (J 1,19; 4,9; 9,18.22; 11,19.45). Określenia te zostały przetłumaczone w tekście polskim na słowo „Żyd” lub „Żydzi”. Słowo „Judejczyk” może oznaczać: członków plemienia Judy, żydów – jako wyznawców religii żydowskiej lub ludzi żyjących w Judei lub wywodzących się z Judei. Por. D. H. STERN, *Komentarz żydowski do Nowego Testamentu*, tłum. A. Czwojdrak, Warszawa 2005², s. 268–269.

²⁰ Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 176. Samarytanie byli uważani przez Żydów za pogan; władze żydowskie zakazały kontaktów z Samarytanami. Istniał formalny zakaz spożywania posiłków z ich naczyń.

²¹ Por. B. ORCHARD, E.F. SUTCLIFFE, R.C. FULLER, R. RUSSEL (red.), *A Catholic Commentary on Holy Scripture*, London – Edinburgh – Paris – Melbourne – Toronto – New York 1951, s. 987–988.

²² Por. D.H. STERN, *Komentarz żydowski*, s. 282.

Kobieta zapytała Jezusa o przyjście Mesjasza, zwanego Chrystusem, i otrzymała odpowiedź: „Jestem nim Ja, który z tobą mówię” (J 4,26). Skutkiem rozmowy z Jezusem i otwartości na Jego słowa była wiara, która zrodziła się w kobiecie, że Jezus jest Mesjaszem (J 4,25.29). Podobnie do kobiety samarytańskiej, Jan Chrzciciel i jego dwaj uczniowie uznali Jezusa za Syna Bożego, za Mesjasza (J 1,34.41).

Pod wpływem rozmowy z Jezusem Samarytanka całkowicie zmieniła swój styl grzesznego życia. Poszła z nowiną o spotkaniu z Mesjaszem do mieszkańców miasta (J 4,28-29). Świadczenie wiary kobiety odegrało rolę zaczynu; sprawiło, że wielu mieszkańców miasta chciało poznać Jezusa i Jego naukę. Przyszli oni do Chrystusa i prosili Go, żeby pozostał u nich. Według L. Stachowiaka cudem w omawianej perykopicie jest wiara Samarytan w słowo Jezusa²³: „o wiele więcej ich uwierzyło na Jego słowo” (J 4,41). Ich wiara miała swój początek w słuchaniu. Słyszając na „własne uszy” słowa Chrystusa, mieszkańcy miasta uznają w Jezusie Zbawiciela świata (J 4,42). S. Mędała podkreśla, że „Jezus Chrystus jest Σωτήρ jako prawdziwy wybawiciel narodu od grzechu i śmierci”²⁴.

Można zauważyć zmianę, która dokonywała się w tym, jak kobieta z Samarii odbierała Jezusa. Początkowo nazwała Jezusa Żydem (J 4,9). Potem nawiązując do wody żywej, nazwała Go Panem (J 4,11). Dalej, gdy Jezus ujawnił przed Samarytanką znajomość jej grzesznego życia (J 4,16-18), kobieta zrozumiała, że ma do czynienia z prorokiem (J 4,19). Następnie pytając Jezusa o przyjście Mesjasza, zwanego Chrystusem (J 4,25), dochodzi do uznania, że Jezus jest Mesjaszem (J 4,29). Można w tym opisie dostrzec proces poznawania Jezusa przez kobietę samarytańską. W stosunkowo krótkim czasie przeszła ona drogę od patrzenia na Jezusa jako na Żyda do uznania w Nim Mesjasza.

W rozmowie z uczniami Jezus nawiązuje do pól, które bieleją na żniwo (J, 4,35). Mógł On mieć na myśli Samarytan, którzy byli gotowi do przyjęcia wiary w Jezusa. Kobieta z Samarii przekazała innym to, co zobaczyła, co usłyszała, czego doznała. Wiara zasiana w duszy Samarytanki sprawiła to, że przyprowadziła ona mieszkańców miasta samarytańskiego do Jezusa.

4. Uzdrawienie syna urzędnika królewskiego (J 4,50-53)

Podobnie jak wydarzenie w Kanie, ten sam termin grecki σημειον określa uzdrawienie syna urzędnika królewskiego. Znak łączy obydwa wydarzenia w Kanie po-

²³ Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 184. Jezus działając poprzez łaskę i Ducha, pociągnął przybyłych Samarytan ku Ojcu.

²⁴ Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 185. Słowo Σωτήρ było używane w kulcie cesarzy oraz w religii helleńsko-pogańskiej; oznaczało ono kogoś zdolnego do interwencji przynoszącej wybawienie, zdrowie i pokój. Chrześcijaństwo przeniosło ten tytuł na Boga Ojca i na Chrystusa.

przez wiarę, która została podkreślona w znakach mesjańskich oraz w zbawczej mocy Jezusa²⁵. Ewangelista Jan przedstawił miejsce cudu, którym było Kafarnaum (J 4,46), a następnie wskazał na trzy istotne elementy: na osobę chorą, którą był syn urzędnika królewskiego, ojca proszącego o uzdrowienie syna i osobę leczącą, którą był Chrystus. Urzędnik udał się do Jezusa, prosząc Go, żeby przyszedł i uzdrowił jego syna, zanim on umrze (J 4,47.49). Urzędnik miał ufność, że dopóki żyje jego dziecko, to jest nadzieja na wyzdrowienie.

Wiara urzędnika królewskiego stale wzrastała. Wiara jego wzrosła po upomnieniu danym przez Jezusa: „Jeżeli znaków i cudów nie zobaczycie, nie uwierzycie” (J 4,48). Upomnienie Jezusa zaakcentowało ważność prawdziwej wiary²⁶. Jezus czekał, aż prośba urzędnika będzie bardziej intensywna, chcąc wzbudzić żywszą wiarę. Wyraźnie ustępował pod wpływem wiary proszącego Go człowieka (J 4,49-50). Dokładnie ten sam proces miał miejsce w pierwszym cudzie – dokonanym w Kanie Galilejskiej (J 2,5). Urzędnik zaufał słowu Jezusa; nie zraził się pomimo Jego upomnienia, skarcenia. Skierował on powtórnie prośbę do Jezusa jako do Pana o uzdrowienie dziecka (J 4,49). Chore dziecko odzyskuje zdrowie w tym samym momencie, w którym Jezus wypowiada słowa: „Idź, syn twój żyje” (J 4,50). Człowiek uwierzył słowu Jezusa i poszedł do domu. Znakiem dla urzędnika stała się godzina uzdrowienia, syna zbieżna ze słowem wypowiedzianym przez Jezusa. Wiara dworzana w moc uzdrowienia jego syna staje się wiarą w samego Jezusa²⁷. Βασιλικός postąpił jeszcze bardziej w wierze; uwierzył słowu, które Jezus powiedział do niego (J 4,50). Dla ocalenia dziecka wystarczyło słowo Jezusa, gdyż Jego słowo jest skuteczne²⁸. Podkreślenie przez Jana Ewangelistę, że dworzanie „uwierzył słowu” (J 4,50), przypomina postawę Samarytan, którzy także uwierzyli słowu Jezusa (J 4,41). Motyw zewnętrznego znaku powraca w sytuacji, w której słudzy donoszą urzędnikowi o czasie, w którym dziecko wyzdrowiało (J 4,52-53). Zbieżność sytuacji: słów wypowiedzianych przez Jezusa, dotyczących uzdrowienia chłopca, wraz z faktem uzdrowienia przyniosła dopełnienie wiary proszącego oraz przyjęcie wiary przez cały jego dom.

²⁵ Tamże, s. 185–186.

²⁶ Por. F.J. MOLONEY, *The Gospel of John* (Sacra Pagina Series, t. IV), Collegeville, Minnesota 1998, s. 153. Wiara oparta na zmysłowym odbieraniu znaków nie wystarcza. Wiara oparta na słowie Jezusa (J 20,29) jest doskonalsza. Por. L. Stachowiak, *Ewangelia według św. Jana*, s. 188.

²⁷ Por. T. OKURE, *Ewangelia według św. Jana*, s. 1331; Św. TOMASZ Z AKWINU, *Komentarz do Ewangelii Jana*, tłum. T. Bartoś, Kęty 2002, s. 324.

²⁸ Por. ORYGENES, *Komentarz do Ewangelii według św. Jana*, tłum. S. Kalinkowski (Źródła Myśli Teologicznej 27), Kraków 2003, s. 355; P. PERKINS, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 1133. Według S. FAUSTI, cudem nie jest uzdrowienie ciała, ale wiara w słowo. Por. S. Fausti, *Rozważaj i głos Ewangelii. Wspólnota czyta Ewangelie według św. Jana*, tłum. B.A. Gancarz, Kraków 2005, s. 116.

5. Rozmnożenie chlebów i ryb (J 6,11-14.26.29)

Wśród cudów dokonanych przez Jezusa znaczące miejsce zajmują cuda związane z rozmnożeniem chleba. Znamy kilka wersji tego wydarzenia zamieszczonych w Ewangeliach synoptycznych (Mt 14,14-21; Mk 6,34-44; Łk 9,12-17 oraz drugie rozmnożenie wg Mt 15,32-39; Mk 9,1-9). Czwarta Ewangelia podaje, że za Jezusem szedł wielki tłum, gdyż „widziano znaki, jakie czynił dla tych, którzy chorowali” (J 6,2). Szli za Jezusem ci, których przyciągała Jego nauka, czynione przez Niego znaki, oraz ci, którzy zostali uzdrowieni (J 6,2). Cud obejmuje nakarmienie chlebami i rybami kilku tysięcy ludzi; jest on wyrazem wrażliwości Jezusa na potrzeby głodnych ludzi.

Na dokonany przez Jezusa cud składa się kilka elementów: przygotowanie do posiłku, dziękczynienie Jezusa, rozdanie chlebów i ryb, na koniec zebranie ułomków. Jezus nakazał swoim uczniom, żeby przygotowali tłum do spożycia posiłku (J 6,10). Następnie Jezus odmówił dziękczynienie, pokazując, że działa zgodnie z wolą Ojca (J 6,11). Użyty czasownik εὐχαριστέω (J 6,11.23) oznacza „wyrażanie wdzięczności”, „dziękczynienie”²⁹. Odpowiada on temu samemu określeniu użytemu przez Synoptyków przy opisie ustanowienia Eucharystii podczas Ostatniej Wieczerzy (Mt 26,27; Mk 14,23). Czynność rozdawania chleba (J 6,11) nawiązuje do formuły opisującej ustanowienie Eucharystii (Mt 26,26). W opinii egzegetów (S. Mędała, L. Stachowiak) cud rozmnożenia chleba był zapowiedzią Eucharystii (Mk 6,41; 8,6; 14,22)³⁰. Towarzyszyła mu obfitość daru, o czym świadczyło nasycenie ludzi i zebrane ułamki w ilości dwunastu koszów (J 6,12-13). Podkreślają one cudowny charakter zdarzenia.

Ewangelista Jan przedstawił trzy efekty dokonanego przez Chrystusa znaku: uznanie Jezusa za proroka (J 6,14), chęć uczczenia Go (J 6,15) oraz wytrwałe poszukiwanie Go przez uczniów i przez tłum (J 6,24). Ludzie z tłumu dopatrywali się w Jezusie zapowiadanego w Starym Testamencie proroka, który miał ponowić cud manny (Pwt 18,15)³¹. Widziano w Nim obdarzonego mocą nauczyciela, przywódcę religijnego (J 6,25). Tłum poszedł za Jezusem pod wpływem widzianych znaków (J 6,2). Jednakże znak rozmnożenia chleba został niewłaściwie odczytany przez tłum, co stwierdził Jezus mówiąc: „Szukacie Mnie nie dlatego, żeście widzieli znaki, ale dlatego, żeście jedli chleb do sytości” (J 6,26). Jezus chciał ukierunkować dążenia

²⁹ Por. R. POPOWSKI, *Wielki słownik grecko-polski*, s. 247.

³⁰ Por. S. MĘDAŁA, *Chwała Jezusa*, s. 38. Kamieniem probierczym wiary jest spożywanie Ciała i Krwi Pańskiej. Jezus chciał doprowadzić uczniów do Eucharystii. Przyjąć Eucharystię oznacza dotarcie do Ewangelii; jest przyjęciem wiary. Por. J. GUILLET, *Jezus Chrystus wczoraj i dziś*, tłum. M. Figarski, Kraków 1982, s. 196.

³¹ Por. A. PACIOREK, *Ewangelia umiłowanego ucznia*, Lublin 2000, s. 316. Cudowne rozmnożenie chleba przypominało nakarmienie dwudziestoma chlebami jęczmiennymi stu ludzi przez proroka Elizeusza (2 Krl 4,42-44); cudowne nakarmienie Izraelitów na pustyni (Wj 16,4-5.8.13-14).

szukających Go ludzi na rzeczywistość nadprzyrodzoną, na pokarm nieprzemijający, dający życie wieczne (J 6,27.54).

P. Perkins zaznacza, że przyjęcie daru Jezusa jest związane z wiarą w Jego pochodzenie od Boga³². W czwartej Ewangelii jest wyraźne rozróżnienie pomiędzy widzeniem znaków (J 6,26) a zatrzymaniem uwagi wyłącznie na materialnym wymiarze cudu. Postawę zgromadzonego ludu cechuje brak wiary i ufności w słowa oraz w czyny Jezusa. W konsekwencji lud buntuje się przeciw Ojcu, który posłał Syna³³. Żydzi domagali się od Jezusa znaku potwierdzającego to, że jest On posłany przez Boga (J 6,30); czynią oni aluzję do pokarmu występującego w Księdze Wyjścia (Wj 16,4-5). Jezus odpowiada, że to On jest „chlebem życia” (J 6,35). Podobnie jak Żydzi, także wielu uczniów było zgorszonych słowami Jezusa, opuszczając Go (J 6,61.66). Na tle niewiary tłumu i wielu dotychczasowych uczniów zostaje podkreślona wiara Piotra uznającego w Jezusie Tego, który jest „Świętym Bożym”, Mesjaszem (J 6,68-69). Wyznane Piotra płynie z głębi jego wnętrza; świadczy o tym, że on uwierzył w Jezusa jako w Tego, który przychodzi od Boga.

6. Uzdrawienie niewidomego od urodzenia (J 9,6-7.35-38)

W opowiadaniu mówiącym o uzdrowieniu niewidomego wzięli udział: uczniowie Jezusa, niewidomy, rodzice niewidomego, tłum oraz przywódcy i faryzeusze (J 9,1-41). Ewangelista Jan opisał czynności Jezusa bezpośrednio związane z cudownym uzdrowieniem: Jezus splunął na ziemię, zrobił błoto ze śliny, nałożył je na oczy człowieka niewidomego i dał polecenie, żeby poszedł i obmył się w sadzawce Siloam (J 9,6-7). Jezus posłużył się śliną, która była uznawana w tamtych czasach za środek leczniczy³⁴. Ewangelista Jan podkreślił, że człowiek niewidomy został uzdrowiony dopiero wtedy, gdy umył się w sadzawce (J 9,7). Nazwę sadzawki – Σιλωάμ – tłumaczy Jan Ewangelista przez „Posłany” (J 9,7). W Ewangelii Jana Jezus jest Tym, który został posłany przez Ojca. Jest On „źródłem wody żywej” (J 4,14)³⁵. Poprzez chorobę zostały ukazane sprawy Boże (J 9,3). Niewidomy przyjął czynności Jezusa, posłuchał Jego polecenia i odzyskał wzrok. Błoto przypomina proch, z którego został stworzony człowiek (Rdz 2,7). Jezus szuka człowieka uzdrowionego, odwołuje się do aktu uzdrowienia (J 9,37) i pyta, czy on wierzy w Syna Człowieczego (J 9,35),

³² Por. P. PERKINS, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 1138.

³³ Por. Z. JAROSZEK, *Ja jestem chlebem życia. O Eucharystii w Ewangelii św. Jana*, Wrocław 1996, s. 45. Lud powinien otworzyć się na Jezusa, a nie podporządkowywać Go swoim zamiarom. Por. J. GUILLET, *Jezus Chrystus*, s. 156.

³⁴ Por. A. PACIOREK, *Ewangelia umiłowanego ucznia*, s. 330. W ówczesnej sztuce medycznej dopatrywano się w ślinie mocy uzdrawiającej.

³⁵ Por. R.E. BROWN, *The Gospel according to John (I–XII) introduction, translation, and notes* (The Anchor Bible 29), Garden City, New York 1966, s. 381.

na co ten odpowiada: πιστεύω, κύριε – „Wierzę, Panie” i zaświadczył to czynem, oddając pokłon Chrystusowi (J 9,38). Droga niewidomego idzie od uzdrowienia fizycznego do duchowego. Niewidomy odzyskuje wzrok i dopiero potem następuje jego wzrost wewnętrzny. U człowieka uzdrowionego następuje postęp w wierze. Jego wiara nie była pełna do czasu przyjęcia, że Jezus jest „Synem Człowieczym”³⁶. Niewidomy słyszał słowa Jezusa i okazał Mu posłuszeństwo. Widzenie na płaszczyźnie duchowej jest aktem wiary. Uwarunkowane jest słuchaniem słowa Jezusa. Uzyskana zdolność widzenia stała się dla człowieka obdarowanego znakiem tego, że Jezus jest posłany przez Boga (J 9,33).

Po opisie cudownego uzdrowienia Ewangelista Jan przedstawił weryfikowanie prawdziwości cudu przez lud (J 9,8), faryzeuszy i przywódców (J 9,13). Dokonany cud wywołał podział wśród faryzeuszów na przeciwników Jezusa, gdyż zlekceważył On szabat, i na obrońców Jezusa, ponieważ uczynił znak, który mógł pochodzić od Boga (J 9,16). Faryzeusze wyrażają się o Jezusie, że nie pochodzi On od Boga. Twierdzą oni, że Jezus jest grzesznikiem (J 9,24), zaprzeczają, odrzucają, nie uznają cudu. Występują oni przeciwko tym, którzy w Niego uwierzyli. Żydzi postanowili wyłączyć z synagogi każdego, kto „uzna Jezusa za Mesjasza” (J 9,22). Zdaniem egzegetów (L. Stachowiak, S. Mędała) wzmianka o wykluczeniu z synagogi może być wyrazem nie tyle okoliczności samego wydarzenia, ile sytuacji wspólnoty, w której powstawała redakcja tego etapu Ewangelii³⁷. Zaciętość Żydów polegała na tym, że oni nie chcieli uznać, że faktem stało się uleczenie człowieka niewidomego od urodzenia³⁸.

W omawianej perykopie faryzeusze stają się winni ślepoty duchowej, gdyż utrzymują, że Jezus jest grzesznikiem (J 9,16.24). Fizyczna ślepotą u faryzeuszów została zestawiona z grzechem duchowej ślepoty³⁹. Jezus skrytykował zakłamanie faryzeuszów; grzechem jest, gdy ktoś twierdzi, że „widzi”, a tak nie jest. Według S. Mędały zaślepienie faryzeuszów polega na tym, że odrzucają oni działanie Jezusa, które winno być przypisane Bogu; jest to stan odrzucenia zbawczego działania Bożego⁴⁰. Przyjęcie słowa Jezusa tworzy w człowieku „wewnętrzny wzrok”, któ-

³⁶ Por. G.R. BEASLEY-MURRAY, *John*, s. 36. Tytuł „Syn Człowieczy” u Jana obejmuje bardzo szeroki zakres znaczeń, spośród których trzeba zaakcentować, że jest to Jezus żyjący na ziemi, lecz zjednoczony z Bogiem, który objawia Bożą wolę zbawienia wszystkich ludzi. Por. F. GRYGLEWICZ, *Syn Człowieczy* w: TENŻE (red.), *Egzegeza Ewangelii św. Jana, kluczowe teksty i tematy teologiczne*, Lublin 1992, s. 158–161.

³⁷ Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 255, S. MĘDAŁA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 726 n. G.R. BEASLEY-MURRAY, *John*, s. 153n, 157n. D.H. Stern mówi o przykrych konsekwencjach wyłączenia z synagogi zwłaszcza dla biednych rodzin. Por. D.H. STERN, *Komentarz żydowski*, s. 307.

³⁸ Por. R. GUARDINI, *Bóg nasz*, s. 155. Upór i zła wola faryzeuszów jest znakiem eschatologicznego sądu, którego dokonuje Bóg. Por. S. MĘDAŁA, *Chwała Jezusa*, s. 40.

³⁹ Por. G.R. BEASLEY-MURRAY, *John*, s. 36. Według R.E. Brown, grzech może być zmyty tylko przez obmycie wodą z sadzawki, która wypływa prosto od samego Jezusa. Por. R.E. BROWN, *The Gospel according to John (I–XII)*, s. 381.

⁴⁰ Por. S. MĘDAŁA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 735. Bóg dokonuje cudów (J 14,10), a jednocześnie wskazują one na Bóstwo Jezusa. Por. F. GRYGLEWICZ, *Słowo ciałem się stało. Pochodzenie Jezusa Chrystusa w Nowym Testamencie*, Lublin 1976, s. 102.

ry pozwala widzieć. Można patrzeć oczami, a nie widzieć, słuchać uszami, a nie rozumieć (Mk 4,12). Dokonuje się sąd Jezusa nad światem, który nie wierzy. Sąd ma miejsce z chwilą, kiedy człowiek zetknie się z Ewangelią. Zawiniona niewiara faryzeuszów w Chrystusa czyni ich niewidomymi. Grzech trwa tak długo, jak długo trwają oni w niewierze⁴¹.

Z wiarą ściśle łączy się świadectwo. Człowiek uzdrowiony odważnie świadczył na rzecz Jezusa o dokonanych przez Niego cudzie. Stwierdził, że Jezus jest prorokiem (J 9,17) i czcicielem Boga pełniącym Jego wolę (J 9,31). Świadectwo to nie zostało dobrze przyjęte. Faryzeusze ostatecznie wyrzucili go z synagogi. Stał się on pierwowzorem chrześcijanina, który doświadczył prześladowania. Uzdrawienie przez Jezusa ślepego od urodzenia było znakiem zbawienia, które przyniósł Jezus światu⁴². Świadectwo wiary dawane przez człowieka posiada moc, by doprowadzić innych do wiary.

7. Wskreszenie Łazarza (J 11,26-27.43-45.47-48)

W opowiadaniu o wskrzeszeniu Łazarza są obecni: uczniowie Jezusa, siostry Łazarza – Marta i Maria, Łazarz, wielu Żydów oraz arcykapłani i faryzeusze (J 11,1-53). Ewangelista Jan opisał czynności Jezusa bezpośrednio związane z cudownym wskrzeszeniem: donośny głos Jezusa nakazujący Łazarzowi wyjść na zewnątrz, wyjście zmarłego z grobu, odwiązanie jego opasek przez świadków wydarzenia. Rozkaz Jezusa, aby zmarły Łazarz wyszedł na zewnątrz, został natychmiast wykonany (J 11,43-44). Znak wskrzeszenia Łazarza uwidacznia zwycięstwo Jezusa nad śmiercią (szczególnie widoczne w Jego zmartwychwstaniu). Znak ten jest gwarancją i zapowiedzią rzeczywistości eschatologicznego zmartwychwstania wiernych⁴³. Wskreszenie Łazarza było znakiem, że Jezus posiada władzę nad życiem.

Jeszcze przed wskrzeszeniem Łazarza, podczas rozmowy z Martą, Jezus zapowiada, że jej brat zmartwychwstanie, że On jest zmartwychwstaniem i życiem; każdy, kto żyje i wierzy w Jezusa, nie umrze na wieki (J 11,25-26). Marta odpowiedziała bezwarunkowym wyznaniem wiary ἐγὼ πεπίστευκα – „Ja uwierzyłam”⁴⁴ w Jezusa, Mesjasza, Syna Bożego (J 11,27). Trzeba zaznaczyć, że to wyznanie wiary nastąpiło jeszcze przed wskrzeszeniem Łazarza. Uwierzyła ona w eschatologiczne posłannic-

⁴¹ Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 277. Ci, którzy nie idą za Jezusem, podlegają sądowi o charakterze nieodwołalnym (J 8,16). Por. S. MĘDALA, *Chwała Jezusa*, s. 41.

⁴² Por. S. MĘDALA, *Chwała Jezusa*, s. 40. Znak wskrzeszenia człowieka zmarłego był świadectwem na to, że Jezus jest posłany przez Boga. Por. S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 735.

⁴³ Por. S. MĘDALA, *Chrystologia Ewangelii*, s. 230.

⁴⁴ Por. *Grecko-polski Nowy Testament*, s. 452. Św. Tomasz z Akwinu zaznacza, że Marta wyznała wiarę w godność królewską i kapłańską Chrystusa (Mesjasza) oraz w naturę Boską Chrystusa. Por. Św. TOMASZ Z AKWINU, *Komentarz do Ewangelii Jana*, s. 704.

two Jezusa i w Jego mesjański charakter (J 11,27)⁴⁵. W tym względzie w Ewangelii Jana zajmuje ona miejsce zaraz po Janie Chrzcicielu. Wyznanie Marty (J 11,27) przypomina wyznanie Piotra (J 6,69; Mt 16,16; Mk 8,29; Łk 9,20). Uznaje ona, że Bóg jest źródłem Jego mocy: „(...)wiem, że Bóg da Ci wszystko, o cokolwiek byś prosił Boga” (J 11,22). Wyznanie Jezusa jako Mesjasza stanowiło cel napisania Ewangelii (J 20,30-31). Pojawia się ono tylko w tym miejscu Ewangelii i wychodzi z ust Marty. M.W. Stibbe podkreśla, że Marta przeszła od swojego przekonania „ja wiem”, do „ja wierzę”. Poczyniła ona postępy od ogólnego założenia do osobistego zrozumienia wskrzeszenia⁴⁶. Jezus znał jej wiarę, jednakże On jeszcze bardziej ją wydoskonalił.

Cud wskrzeszenia ujawnił różnorodne postawy świadków wydarzenia. Dla jednych znak wskrzeszenia był drogą do wiary, natomiast dla innych stał się okazją do wystąpienia przeciw Jezusowi. Do pierwszej grupy należeli Żydzi, którzy przyszli do Marty i do Marii, żeby je pocieszyć po stracie brata (J 11,19). Dzięki wskrzeszeniu Łazarza wielu Żydów uwierzyło w Jezusa (J 11,45). Stało się ono powszechnie znane. Pozyskało wielu nowych zwolenników Jezusa, umocniło wiarę chwiejnego ludu (J 11,45), objawiło moc Bożą Jezusa⁴⁷.

Do drugiej grupy należeli arcykapłani i faryzeusze. Przyjęli oni inne stanowisko. Czwarta Ewangelia ukazała wrogię ich nastawienie do Jezusa. Motywem wrogości było to, że Jezus przedstawiał siebie jako Syna Bożego (J 11,41). Faryzeusze i arcykapłani przyznali, że Jezus uczynił wiele znaków (J 11,47), liczyli się także z tym, że ludzie uwierzą w Niego. Sami nie chcieli uwierzyć i uznać w Chrystusie oczekiwanego Pana. Obawiali się oni politycznych skutków czynów, których dokonywał Jezus. Ewangelista Jan ukazał niegodziwość arcykapłanów i faryzeuszów, którzy w odpowiedzi na czyny Jezusa zwołali Wysoką Radę i postanowili Jezusa zabić (J 11,48.50.53). Arcykapłani i faryzeusze obawiali się utraty władzy, duchowego przywództwa oraz posiadanych dóbr doczesnych (J 11,48). Obawiali się oni zagrożenia ze strony władz rzymskich spowodowanego ewentualnymi planami wzniesienia powstania i utworzenia niezależnej władzy⁴⁸.

Wskrzeszenie Łazarza jest znakiem wskazującym na to, że Panem życia jest Jezus. On jest „zmartwychwstaniem i życiem”; każdy, kto wierzy w Jezusa, „nie

---

⁴⁵ Por. S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 805. Marta wydaje się znać zmartwychwstanie eschatologiczne, jednakże odwołuje się ona do Boskiej wszechmocy Chrystusa bez określenia sposobu Jego działania, pozostawiając to Jezusowi. Por. L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 274.

⁴⁶ Por. M.W. STIBBE, *A Tomb with a View: John 11,1-44 in Narrative-Critical Perspective*, “New Testament Studies”, t. 40 (1994), s. 47.

⁴⁷ Por. S. MĘDALA, *Chwała Jezusa*, s. 43.

⁴⁸ Por. D.H. STERN, *Komentarz żydowski do Nowego Testamentu*, s. 317; F. GRYGLEWICZ, *Duchowy charakter Ewangelii św. Jana*, Poznań – Warszawa – Lublin 1969, s. 14; S. MĘDALA, *Ewangelia według świętego Jana*, s. 829; L. STACHOWIAK, *Ewangelia według św. Jana*, s. 278–280.

umrze na wieki” (J 11,25-26). Wierzący w Jezusa już w tym życiu otrzymują pewność zbawienia i życia wiecznego.

Zakończenie

W pierwszym epilogu Ewangelii według św. Jana zostaje podkreślone, że Jezus czynił wiele znaków. Zostały one zapisane dla przekonania czytelników do wiary w Jezusa, Mesjasza, Syna Bożego, żeby „wierząc, mieli życie w imię Jego” (J 20,31). W czwartej Ewangelii znaki czynione przez Jezusa rodziły wiarę. Znaki oraz cuda pozwalały na wiarę w Niego jako w proroka, człowieka, który jest od Boga, Mesjasza i Syna Bożego. Znaki były przyjmowane lub odrzucane przez tych, którzy byli ich świadkami. Znaki przyjmowane z pełną otwartością prowadziły do wiary w Jezusa, w Jego słowo. Wielu szło za Jezusem, widząc znaki, jakie czynił, uzdrawiając chorych. Liczni spośród Żydów uwierzyli w Jezusa, ujrawszy znak wskrzeszenia Łazarza; byli też tacy, którzy uwierzyli w Niego pod wpływem świadectwa Jana Chrzciciela oraz Samarytanki. Wielu uwierzyło, słysząc nauczanie, słowa Jezusa. Przykładem są mieszkańcy miasta samarytańskiego oraz urzędnik królewski. Znaki zostały odrzucone; nie zaprowadziły do Jezusa tych, którzy nie wierzyli. Przykładem są uczniowie, którzy mówili, że trudna jest mowa Jezusa, odeszli od Niego i już z Nim nie chodzili, a także Żydzi, którzy szemrali przeciwko Jezusowi. Zdecydowanie wrogą postawę przyjęli faryzeusze, którzy uważali, że znaki czynione przez Jezusa stanowiły zagrożenie dla dotychczasowej konwencji – przestrzegania szabatu oraz bezpieczeństwa narodowego. Postawa faryzeuszy wskazuje na to, że uważali oni siebie za jedynie kompetentnych w dokonywaniu osądu spraw religijnych. Potępiali oni Jezusa za to, że przekroczył prawo szabatowe. Tym, którzy nie chcą iść za Jezusem, towarzyszy sąd o charakterze nieodwołalnym.

W niektórych opisach Ewangelii Jana znakom towarzyszy wiara; niejako wyprzedza ona dokonanie cudu. Przykładem jest wiara Maryi, która wierzyła w to, że Jezus potrafi zaradzić trudnej sytuacji. Następstwem Jej wiary była przemiana wody w wino. Marta wierzyła w Jezusa jako Mesjasza, Syna Bożego. Jej wiara poprzedzała cud wskrzeszenia Łazarza. Cud umocnił i pogłębił istniejącą już wcześniej wiarę.

Znak i słowo spełniają w wierze ważną rolę. W Ewangelii św. Jana Jezus powiedział: „Jeżeli znaków i cudów nie zobaczycie, nie uwierzycie” (J 4,48). Ludzie, którzy w kontekście oglądanych znaków i cudów podejmują dialog z Chrystusem, dochodzą do wiary w Niego. Naukę Jezusa trzeba przyjąć w praktyce życia codziennego, czego przykładem jest postawa Samarytanki, urzędnika królewskiego, człowieka uzdrowionego ze ślepoty czy Marty. Każdy z nas musi podjąć własną

decyzję otwarcia się i przyjęcia Jezusa, by wierząc, że Jezus jest Mesjaszem, Synem Bożym, mieć życie w imię Jego (J 20,31).

Faith based on signs and wonders before resurrection in the Gospel according to St. John

SUMMARY

Signs and wonders in John's theology play significant role because they may lead to true and lasting faith. Jesus said to the royal official: "Unless you see signs and wonders you will not believe" (J 4,48). In John's Gospel signs and miracles performed by Jesus allowed to believe in him as a prophet, a man who is from God, the Messiah, the Son of God. Descending of the Holy Spirit on Jesus was for John the Baptist a sign that Jesus is The Son of God. The miracle of changing water into wine revealed glory of Jesus and caused that his disciples believed in him. Knowledge of Jesus about sinful life a Samaritan woman became for her a sign which led to acknowledge Jesus as a prophet. Jesus made her aware that he was Christ, the Messiah. The presence of Jesus among Samaritans and preaching his word made other believe in Jesus and recognize him as the Savior of the world. A sign of healing a royal official's son showed the necessity of believing in his words. A miracle of feeding Five Thousand caused the crowd to look for him. People acknowledged Jesus as a prophet. A miracle of healing a man blind from birth made him believe in Jesus as the Son of Man. A resurrection of Lazarus became a sign which raised faith among the Jews who had seen what Jesus did. The chief priests and the Pharisees saw signs made by Jesus but they did not believe in him.

People who faced signs and miracles and take dialogue with Jesus, come to believe in him. Jesus made miracles which were the answers for human poverty, misery and faith. Each of us has to take one's own decision through believing in Jesus as the Messiah, God's Son and you may have life in his name.

Słowa kluczowe: chwała, cud, faryzeusze, Jezus, Mesjasz, Syn Człowieczy, ślepotą, świadectwo, uzdrowienie, widzieć, wierzyć, wskrzesić do życia, znak, Żydzi.

Keywords: blindness, faith, glory, heal, Jesus, judgment, listen, Messiah, miracle, pharisees, raise to life, see, sign, Son of Man, the Jews, testimony.